

Wouter Oudemans
Moeder Natuur
Uitgeverij Ten Have
€ 29,99

Natuur is niet alleen maar wreed, maar ze overstijgt ons wel

samenstelling **Felix de Fijter**

De mens mag best een toontje lager zingen, zegt filosoof Wouter Oudemans in zijn boek *Moeder Natuur*. Niet hij, maar de natuur overstijgt alles. “Ze verdient dan ook eerbiediging.”

Waarom wilde u dit boek maken?

“Vandaag de dag zijn filosofen veelal bezig als ongediplomeerde *feel good*-therapeuten, terwijl van de verhouding tussen natuur en menselijke natuur, die een ernstig doordenken vereist, hun niets bekend is.”

De thermodynamica kan ons helpen onze relatie tot de natuur beter te verstaan, schrijft u. Kunt u dat kort toelichten?

“De gedachte dat mensen zelf hun lot bepalen, is op verschillende manieren onhoudbaar gebleken. Het neodarwinisme, bij monde van Richard Dawkins, heeft duidelijk gemaakt dat mensen vooral gebruiksvoorwerpen van hun genoom zijn. Dawkins evenwel heeft een blinde vlek. Hij ziet, net als veel andere genetici, niet dat een mens ook een energetisch gestuurd wezen is – en daar komt de thermodynamica om de hoek. Een mens is geen subject, maar een energieverwerker, onderworpen aan de Tweede Wet van de thermodynamica, die zegt dat iedere ordening meteen wanorde met zich meebrengt – en omgekeerd.”

U beschrijft dat mensen niet alleen bepaald zijn door levende, maar ook door nietlevende natuur. Wat bedoelt u hiermee?

“Vandaag de dag worden mensen beschouwd als humane subjecten. Zij denken de natuur te kunnen beheersen en de hen omgevende levende natuur in ieder geval te kunnen beheersen. Maar mensen zijn gebonden, niet alleen aan aardse processen, maar zelfs aan de energetica van het heelal: was er geen uitdijend heelal, dan was er ook geen energie voor het leven en uiteindelijk ook geen menselijk leven en streven.”

Materie ontstaat, bestaat enige tijd

en valt weer uiteen. De tragiek van de mens is dat hij aan dit onontkoombare lot denkt te kunnen ontsnappen, vat de uitgever u samen. Is godsdienst een voorbeeld van die ‘tragiek’?

“Een van de grote problemen voor het hedendaags humanisme is dat er niets kan zijn wat mensen te boven gaat. Het gevolg is een leven dat getekend is door nihilisme en dat onttaardt in een soort wanhopig hedonisme en utilitarisme. Eén ding staat vast: mensen zijn omgeven door Moeder Natuur, die hen in ieder opzicht overstijgt. De natuur verdient dan ook eerbiediging – of die nu verbonden moet zijn met een scheppende godheid of niet.”

U stelt dat de mens deel uitmaakt van de natuur en zich daar niet zomaar buiten kan plaatsen. Heeft de mens – als denkend wezen – volgens u wel een bijzondere verantwoordelijkheid?

“Wanneer mensen dankzij inzichten uit de genetica en thermodynamica teruggeworpen worden op zichzelf, realiseren ze zich misschien ooit dat ze niet primair de verantwoordelijkheid hebben om de mensheid als geheel te redden, maar om zorg te dragen voor hun eigen identiteit, in verhouding tot het vreemde.”

Vindt u natuur iets moois?

“Het mooie van de natuur is dat zij niet alleen maar wreed is. In haar onverschilligheid geeft zij ook de mogelijkheid om in een zekere versluiering zicht te krijgen op de menselijke plaats daarbinnen. De natuur van aangezicht tot aangezicht tegemoet treden gaat de menselijke kracht te boven.”

Psalmen interpreteren en vertalen.

Archibald van Wieringen & Joke Brinkhof (red.). Interessant boek, het resultaat van 75 jaar Bijbels Werkgenootschap Sint Hiëronymus. Specifieke psalmen komen hier ter sprake in samenhang met de breedte van de oudtestamentische poëzie. Een frisse kijk op oude teksten. Berne Media, € 18,95

Zwarte jaren. Nederland in de Tweede Wereldoorlog.

Han van der Horst. Niet per se vernieuwend, maar wel handzaam en overzichtelijk: het verhaal van Nederland in de oorlog. Van de dreiging in de jaren dertig tot de nasleep in Nederlands-Indië. Moed, trouw, verraad en slapte. Boek dat je helpt om alles weer eens scherp in beeld te krijgen. Prometheus, € 25,-

Licht dat leven doet. Teksten van André F. Troost bij werken van Henk Helmantel. Veertig prachtige stillevens van Helmantel. Dichter-dominée André Troost leverde gedichten en liedteksten, waarvan twaalf gloednieuwe. Prachtig kijk- en leesboek. Absolute aanrader! KokBoekencentrum, € 19,99

De laatste getuigen. Vijftien personen die de Tweede Wereldoorlog zelf hebben meegemaakt vertellen 75 jaar na de bevrijding hun verhaal, afgewisseld met historische achtergronden over bijvoorbeeld de inval, verzetskranten en razzia's. Voorwoord van Jan Terlouw. Luxe uitvoering. Ark Media, € 29,95.

